

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
(Δ. Π. Θ)

Προσπελασιμότητα και Πολιτισμός

Καλυψώ Πολιτειαίδου

Αρχ. Μηχανικός

Πρόσβαση ΑΜΕΑ σε Πολιτιστικούς χώρους

Δ.Σ.Π (Διεθνές Σύμβολο Προσβασιμότητας)

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- Ερμηνεία του όρου **πολιτισμός** :

Ο Πολιτισμός, αποτελεί, ένα στοιχείο συλλογικής και πολιτιστικής ταυτότητας ενός κοινωνικού συνόλου και συνδέεται στενά με τη συλλογική πορεία της **ανθρωπότητας**, την αντίληψη του γύρω **κόσμο** για τον «**άνθρωπο**» με σκοπό ένα υψηλότερο επίπεδο πνευματικής καλλιέργειας και πλουσιότερης πνευματικής ζωής

Η σημασία της πρόσβασης των ΑΜΕΑ στον πολιτισμό και σε χώρους πολιτισμού, (μουσεία, συναυλίες, θέατρα..)

Στις κοινωνίες μας ο «πολιτισμός» αποτελεί σημαντικό στοιχείο που ορίζεται με τον όρο «κοινωνική πολιτική» και στοχεύει :

- στην εκπαίδευση-μόρφωση πολιτών με στόχο την πνευματική και καλλιτεχνική τους ανάπτυξη
- στη ψυχαγωγία των πολιτών.
- στη χρήση του «ελεύθερου χρόνου» που έχει αυξηθεί αισθητά μετά τη βιομηχανική επανάσταση.
- στη συλλογικότητα- κοινωνικότητα του κάθε ατόμου

Συμπέρασμα

Οι πολιτιστικοί χώροι εκπαιδεύουν-ψυχαγωγούν και αποτελούν κοινωνικούς χώρους. Η προσπέλαση των πολιτιστικών χώρων αποτελεί αναφαίρετο «δικαίωμα» του κάθε ατόμου. Υποχρέωση επομένως της Πολιτείας αποτελεί να διασφαλίσει την πρόσβαση σε όλους αυτούς τους χώρους

Η Αρχή της καθολικής πρόσβασης σε χώρους Πολιτισμού

Αφορά δυο τομείς:

- τη **φυσική πρόσβαση στο κτίριο**, την δημιουργία κατάλληλων υποδομών, σε εξωτερικούς χώρους και στους κυρίως χώρους του κτιρίου.
- την **πρόσβαση γενικότερα στο πολιτιστικό αντικείμενο**, καθώς και στα **πολιτιστικά προγράμματα- δραστηριότητες**.

Πρόσβαση Πολιτισμό

- φυσική πρόσβαση

- πρόσβαση στο πολιτιστικό αντικείμενο- πληροφόρηση

- Ο πρώτος τομέας επομένως σχετίζεται με τη **φυσική πρόσβαση** σε χώρους πολιτισμού (βιβλιοθήκες, μουσεία, αίθουσες συναυλιών, ωδεία, χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς κλπ) συμπεριλαμβάνοντας τόσο το **δομημένο περιβάλλον** όσο και τον **εξοπλισμό** τους.
- Ο δεύτερος τομέας αφορά την **προσπελασιμότητα πολιτιστικών προγραμμάτων, έργων τέχνης, πολιτιστικών εκδηλώσεων και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων** (πχ. ξεναγήσεις στη νοηματική, δραστηριότητες με τη βοήθεια των ηλεκτρονικών υπολογιστών και γενικώς προσαρμογή υπηρεσιών πληροφόρησης.)

Νομοθετικές ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της πρόσβασης στον Πολιτισμό

1. Σε Διεθνές Επίπεδο

- Η Διακήρυξη των **ανθρωπίνων Δικαιωμάτων** στο άρθρο 27.1 αναφέρει ότι :
« Όλοι έχουμε το δικαίωμα να συμμετέχουμε ελεύθερα και να απολαμβάνουμε την καλλιτεχνική και την πολιτιστική ζωή της κοινότητας.»
- Η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ 1993, με τον κανόνα 10, αναφέρει την ευθύνη των Κρατών να διασφαλίσουν « Την ένταξη και δυνατότητα συμμετοχής των ατόμων με αναπηρίες σε **πολιτιστικές δραστηριότητες** σε ίση βάσηκαι τη **δυνατότητα πρόσβασης σε πολιτιστικούς χώρους**, σε παραστάσεις και υπηρεσίες, όπως θέατρα, μουσείακαθώς και τη διαθεσιμότητα των χώρων αυτών »

2. Σ' Ευρωπαϊκό Επίπεδο

Ψήφισμα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

(Παράρτημα 2 της 6ης Μαΐου 2003)), που αφορά, την Τέχνη, τον Πολιτισμό και τα ΜΜΕ, για

- την άρση των **φυσικών και κοινωνικών φραγμών** που υπάρχουν στην πολιτιστική κληρονομιά.
- τη δημιουργία **προσβάσιμων πολιτιστικών χώρων** για μια ασφαλή διακίνηση
- τη δημιουργία **προσβάσιμων πολιτιστικών προγραμμάτων** για κάθε κατηγορία χρηστών.

3. Σε Εθνικό επίπεδο

- Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός, **(ΓΟΚ)** με το Ν 1577/**1985** με το άρθρο 29.
- Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός, **(ΓΟΚ)** με τον Ν.2831/**2000** με το άρθρο 28 και 29 με ειδικές ρυθμίσεις και τροποποιήσεις.
- Έκδοση εγκυκλίων και οδηγιών
- Οδηγίες Σχεδιασμού για ΑΜΕΑ» από το ΥΠΕΧΩΔΕ (1998)

Απαιτήσεις προσβασιμότητας και παράμετροι που εμπλέκονται για την εξασφάλιση της Πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρία

- τεχνικές προδιαγραφές
- οδηγίες σχεδιασμού
- εφαρμογή νομοθεσίας
- βοήθεια της τεχνολογίας
- αξιολόγηση της πρόσβασης από ΑΜΕΑ και από συμβούλους προσβασιμότητας

Ειδικές Κατηγορίες ΑΜΕΑ και Πρόσβαση στον Πολιτισμό

Θα πρέπει να εξετάζονται :

- Δυσχέρειες και προτάσεις για τις συνθήκες πρόσβασης στον πολιτισμό ατόμων με προβλήματα όρασης
- Δυσχέρειες και προτάσεις για τις συνθήκες πρόσβασης στον πολιτισμό ατόμων με προβλήματα ακοής
- Δυσχέρειες και προτάσεις για τις συνθήκες πρόσβασης στον πολιτισμό ατόμων με κινητικά προβλήματα.

1. Προτάσεις για τις συνθήκες πρόσβασης στον πολιτισμό ατόμων με προβλήματα όρασης

Δημιουργία διαδρομών αφής - ήχου και οσμής

- **Η διαδρομή αφής :** Με επιδαπέδια σήμανση, με διαφοροποίηση και κωδικοποίηση των επιφανειών, με την επιλογή διαφορετικής υφής υλικό.
- **Η ηχητική διαδρομή:** Με την περιγραφή του κυρίως πολιτιστικού χώρου και των χαρακτηριστικών του, όσον αφορά το σχήμα, το μέγεθος τους, τη διάταξη των χώρων μεταξύ τους, (διάταξη λιτή και εύκολα περιγράψιμη.
- **Η οσφρητική διαδρομή,** με την τοποθέτηση αρωματικών ουσιών, μέσα στο χαρμάνι των κονιαμάτων των επιχρισμάτων. Πληροφορίες βασιζόμενες σε πηγές κειμένων και σ' ευρήματα του «ετρουσκικού πολιτισμού» με τη χρήση παλαιών βοτάνων , ο «κόσμος των οσμών»

Μέσα υποβοήθησης για την περιήγηση των ατόμων με προβλήματα όρασης μέσα στο κτίριο

- **Χειρολισθήρες**,, εγκαταστημένοι για την περιήγηση μέσα στο κτίριο, σε μικρούς χώρους, σε αίθουσες ή σε δωμάτια με περιορισμένο μέγεθος.
- **Ειδικό σκύλο**, βοηθούν στην περιήγηση του επισκέπτη μέσα στο κτίριο (στην Ελλάδα απαγορεύονται)

Διευκολύνσεις γενικότερες για τα άτομα με προβλήματα όρασης

- Έντονος και καλός φωτισμός, μέσα στο κτίριο χωρίς ανακλάσεις, από προθήκες-βιτρίνες, καθρέπτες και υαλοστάσια, για τον ευκολότερο εντοπισμό του πραγματικού ειδώλου και για την αποφυγή κάθε σύγχυσης.
- Σωστή τοποθέτηση εξοπλισμού σε προθήκες-βιτρίνες και καθρέπτες, για να μην δημιουργούνται αντανακλάσεις. Να αποφεύγονται ακόμη οι σκιές σε χώρους και σε εκθέματα.
- Έντονες αντιθέσεις χρωμάτων και τόνων (αντιθέσεις της τάξεως του 70%) μέσα στον ίδιο το χώρο όσο και στις επιγραφές.
- Επισήμανση των εμποδίων, για παροχή ασφάλειας και για προειδοποίηση για κάθε κίνδυνο για τα ΑΜΕΑ.
- Απουσία θορύβου για ακουστική περιήγηση

Ενίσχυση της πρόσβασης στα εκθέματα για τα άτομα με προβλήματα όρασης I

Η τεχνική της αφής

επιτυγχάνεται με :

- την αναπαραγωγή ενός έργου σε ανάγλυφο με διάφορες τεχνικές θέρμανσης των υλικών.
 - το νέο σύστημα γραφικών συμβόλων αφής με βάση τις αναπαραστάσεις που μπορεί να κατανοήσει πλήρως ένας τυφλός (γραφική ανάλυση και κωδικοποίηση)
- * Διότι ένα τυφλό άτομο δεν μπορεί να κατανοήσει ένα έργο τέχνης «συμβατικά» , δηλαδή με τις γραμμές, την προοπτική, την οπτική γωνία και την εστίαση.

Ενίσχυση της πρόσβασης στα εκθέματα για τα άτομα με προβλήματα όρασης II

- **Η περιγραφή με οπτικοακουστικά μέσα**
Κάθε οπτικοακουστική περιγραφή για τα άτομα τα τυφλά συνίσταται στη μετεγγραφή- μετάφραση των οπτικών εντυπώσεων με λέξεις.
- **Η μεσολάβηση** αποτελεί ένα διαφορετικό τρόπο μετάδοσης των γνώσεων και των συναισθημάτων και απευθύνεται στις αισθήσεις. Δια μέσου ενός ατόμου, του μεσάζοντος ή του μεσολαβητού γίνεται η κατανόηση και η απόδοση του μηνύματος του κάθε έργου, είτε της παράστασης

Ενίσχυση της πρόσβασης στα εκθέματα (με τεχνικά βοηθήματα) για τα άτομα με προβλήματα όρασης

- Έντυπα και προγράμματα σε ανάγλυφο υλικό, για την ερμηνεία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων με τη βοήθεια της τεχνολογίας.
- Σωστός σχεδιασμός εποπτικών κειμένων.. Επεξηγηματικές πινακίδες σύντομες, κατανοητές και σε γραφή Braille επάνω σε επιφάνειά μη ανακλαστική και σε χρωματική αντίθεση με τη γραφή. (άσπρο, μαύρο, κίτρινο)
- Ανάγλυφοι υπότιτλοι και χάρτες ή επιγραφές σε γραφή Braille και μεγεθυσμένη γραφή, (με συσκευές τηλεμεγέθυνσης) ή κείμενα τοίχου σε μεγεθυσμένη γραφή
- Ηχητική περιγραφή, με θηλιές παρεμβολής στα εκθέματα.
- Κασέτες ηχογραφημένες για την περιγραφή των εκθεμάτων
- Κειμενοτηλέφωνα και minicom

- Ειδικοί υπολογιστές που διαβάζουν προσωρινά έντυπα κείμενα σε γραφή Braille, (λογισμικό ηχητικής απόδοσης κειμένου)
- Κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης, όπου μέσα από έγχρωμες οθόνες θα προβάλλονται επεξηγηματικά κείμενα σε έντονη χρωματική αντίθεση με τις οθόνες, για τα άτομα με χαμηλή όραση, τα οποία θα διατίθενται και σε ηχητική μορφή
- Εκτυπωτές για την παραγωγή αντιγράφων σε γραφή Braille
- Γάντια αφής για την ψηλάφηση επιλεγμένων έργων, αντιγράφων ή ανάγλυφων παραστάσεων. Ως υλικά για τα αντίγραφα, συνιστώνται ο μπρούτζος, το μάρμαρο, υλικά γενικότερα άφθαρτα και με διάρκεια στο χρόνο..

2. Προτάσεις για τις συνθήκες πρόσβασης στον πολιτισμό ατόμων με προβλήματα ακοής

- Τρόποι υποβοήθησης : πλήρη και ίση πρόσβαση στην πληροφόρηση και την επικοινωνία με τη:
- **Γλώσσα της νοηματικής.** Η νοηματική είναι μια γλώσσα εξολοκλήρου οπτική, σε αντίθεση με την ομιλούμενη γλώσσα που βασίζεται εξολοκλήρου στον ήχο και δεν απαιτεί να την «δει» κανείς
- **Χειλιανάγνωση** του μεταφραστή
- **Στοιχεία μιμικής μεθόδου.** Απαραίτητη προϋπόθεση η αμεσότητα του ομιλητή.

Βασικές αρχές πρόσβασης για τα κωφά ή βαρήκοα άτομα

- Έντονος και καλός φωτισμός, 500-300 lux, ώστε να μπορούν να « δουν» τη γλώσσα της νοηματικής ή για να μπορούν να διαβάσουν τα χείλη (χειλεανάγνωση) του μεταφραστού της.
- Να αποφεύγεται η αντιμετώπιση της έκθεσης με φωτισμό σκηνογραφικού τύπου (με φωτισμό μόνο των εκθεμάτων ή των βιτρινών και με χώρους κυκλοφορίας μη φωτιζόμενους) Αλλιώς να υπάρχουν επιλεγμένα σημεία στάσης, για να σταθεί και να μεταφράσει, ο διερμηνέας της νοηματικής με έναν ανεξάρτητο φωτισμό και με τη βοήθεια προβολέα κλειστής δέσμης φωτός.

3. Προτάσεις για τις συνθήκες πρόσβασης στον πολιτισμό ατόμων με κινητικά προβλήματα.

Κτίριο

- Διαδρομές ελεύθερες από κάθε είδος εμπόδια
- Να τηρούνται τα ελάχιστα πλάτη κυκλοφορίας, για μονή κυκλοφορία για διπλή κυκλοφορία αντίστοιχα , 0,915 μ και 1,525 μ
- Η πορεία να είναι απλή, σύντομη, ελεύθερη για μια ανεμπόδιστη ροή. Σε κάθε τέρμα διαδρομής να προβλέπονται, χώροι διαπλάτυνσης με ακτίνα διαμέτρου 1,525 μ ή σε σχήμα T (0,915 μ και 1,525 μ) με επαρκή χώρο για ελιγμό, αναστροφή ή για περιστροφή
- Ο εξοπλισμός, να διατηρεί μια σταθερή γραμμή τοποθέτησης και από τις δυο μεριές του διαδρόμου, ώστε να δημιουργείται μια ενδεδειγμένη πορεία, ένας καθαρός διάδρομος ελεύθερης ροής.

Ενίσχυση πρόσβασης στον πολιτισμό ατόμων με κινητικά προβλήματα.

- Ιδιαίτερη προσοχή στη μορφή, στη διάταξη και τη διασπορά των καθισμάτων στο χώρο.
- Να επισημαίνονται οι θέσεις με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβαση
- Οι θέσεις ΑΜΕΑ να είναι διασκορπισμένες σε όλη την περιοχή των καθισμάτων, για καθαρά ψυχολογικούς λόγους, να μη δημιουργείται το αίσθημα του διαχωρισμού και της απομόνωσης
- Η αναλογία των θέσεων ΑΜΕΑ, είναι από 500-1000 άτομα, 2% επί του συνόλου και για πάνω από 1000, 20 , +1 θέση επιπλέον για κάθε 100 θέσεις.
Τα ακριανά καθίσματα στους διαδρόμους των αμφιθεάτρων, να είναι χωρίς βραχίονες, αν τα καθίσματα είναι σταθερά. Κάθε θέση ΑΜΕΑ να έχει πλάτος 0,90 μΧ1,30μ. Οι χωρικές απαιτήσεις για ένα αμαξίδιο ή για δύο μαζί είναι αντίστοιχα , 0,765 μ και 1, 675 μ
Για την πλάγια προσέγγιση απαιτείται ελεύθερος χώρος 1,525μ, ενώ για μετωπική 1,220μ
- Το Βήμα, θα πρέπει να είναι και αυτό προσβάσιμο, σε περίπτωση που και ο ομιλητής είναι ΑΜΕΑ

Ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε Μουσεία και Εκθεσιακούς χώρους I

Ιδιαίτερη προσοχή να δοθεί :

- Στο Περιεχόμενο της Έκθεσης, στον τρόπο παρουσίασης του υλικού κάθε έκθεσης, ώστε να είναι κατανοητό σε όλα τα ΑΜΕΑ με βοηθήματα, οπτικά, απτικά, ηχητικά και συνδυαστικά.
- Στην Κυκλοφορία / Πορεία Επισκεπτών, να είναι σαφώς καθορισμένη και ελεύθερη από κάθε είδους εμπόδιο
- Στο σχεδιασμό Τόπων Συνάθροισης, η ανεμπόδιστη πρόσβαση και δίοδος, επιτυγχάνεται, με το σωστό τρόπο τοποθέτησης των καθισμάτων αναλόγως του είδους των, (σταθερών, κινητών ή παγκάκια) καθώς και με τη σωστή επιλογή του υλικού και του χρώματος.

Ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε Μουσεία και Εκθεσιακούς χώρους II

- **Στα Εκθέματα**, στον τρόπο τοποθέτησης του υλικού της έκθεσης, ώστε να είναι ορατό, αντιληπτό και προσβάσιμο για κάθε κατηγορία αναπηρίας, με υποστηρικτικά βοηθήματα, (αφής, όρασης, ακοής), ώστε να απευθύνονται στα κανάλια επικοινωνίας της κάθε κατηγορίας.
- **Στο σχεδιασμό της έκθεσης**, ώστε το Περιβάλλον να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των ΑΜΕΑ και των παιδιών.

Απαιτούνται γενικότερα :

Χώροι ευμετάβλητοι που θα επιδέχονται συνένωση και διαχωρισμό μέσα από κινητά πετάσματα ώστε να εξυπηρετούν πολλές και διαφορετικές δραστηριότητες -λειτουργίες, ως τόποι συνάθροισης, ως εκπαιδευτικοί χώροι, ως χώροι συνεδριάσεων, διαλέξεων και σεμιναρίων

Βασικές αρχές αρχιτεκτονικού σχεδιασμού Μουσείου- Εκθεσιακού χώρου I

- **Τομείς.** Το Μουσείο, ως εκθεσιακός χώρος διαιρείται σε τομείς, οι οποίοι επικοινωνούν κατά μήκος ενός κεντρικού άξονα , ώστε να επιτυγχάνεται η ελεύθερη ροή των επισκεπτών, η οποία διευκολύνεται γενικότερα με την απουσία τοίχων στο κτίριο.
- **Εναέριοι διάδρομοι** επί του κεντρικού άξονα, παρέχουν τη δυνατότητα πανοραμικής επαφής με τις αίθουσες, ενώ εξασφαλίζουν μια σύντομη μουσειακή διαδρομή σε περίπτωση περιορισμένου χρόνου.

Βασικές αρχές αρχιτεκτονικού σχεδιασμού Μουσείου- Εκθεσιακού χώρου II

- **Κεντρικός άξονας**, φιλοξενεί συνήθως μια σύντομη θεματική διαδρομή, για μια σύντομη περιήγηση μέσα στο κτίριο ενώ συχνά λειτουργεί και ως χώρος εκτόνωσης, καθώς και ως χώρος όδευσης H/M εγκαταστάσεων. Έχει τεθλασμένη συνήθως μορφή και διαμορφώνει μια διαδρομή κατά βάση κυκλική, ώστε ο επισκέπτης να καταλήγει στο ίδιο σημείο από το οποίο αρχικά ξεκίνησε. Αποτελεί την πλέον αναγνώσιμη διάταξη, δε διχάζει, ενώ διασφαλίζει εναλλακτικές θεματικές διαδρομές και αυτό σε αντίθεση με άλλες λαβυρινθώδεις κατόψεις μουσείων (λόγω τμηματικών επεκτάσεων)
- Εκατέρωθεν του κεντρικού άξονα, γίνεται η ανάπτυξη και διάταξη των επιμέρους χώρων που θα στεγάσουν τις βασικές συλλογές.

Βασικές αρχές αρχιτεκτονικού σχεδιασμού Μουσείου- Εκθεσιακού χώρου III

- **Χώροι εκτόνωσης**, συνδέονται άμεσα με εξωτερικούς χώρους (ημιυπαίθριους ή υπαίθριους)
- **Χώροι συνάθροισης**, (αμφιθέατρα ή αίθουσες προβολών), αποτελούν και εκπαιδευτικούς χώρους, όπου γίνονται προβολές για μια πιο ολοκληρωμένη απόκτηση γνώσης σε σχέση με τα εκθέματα
- **Χώροι εκπαιδευτικών προγραμμάτων**, να λειτουργούν ως εμπειρικοί και διαδραστικοί χώροι.
- **Θεματικά πάρκα**, όπου θα εντάσσονται μέσα σ' αυτά, συστήματα δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τα ΑΜΕΑ, με συμπληρωματικές και εναλλακτικές διαδρομές.

Προσπελασιμότητα Μουσείου – Εκθεσιακού χώρου

Περιβάλλον χώρος

Να περιέχει :

- Στοιχεία και διευκολύνσεις για τον προσανατολισμό και την απρόσκοπτη κυκλοφορία.
- Ανεμπόδιστη ελεύθερη και ασφαλή όδευση πεζών με σωστή επιλογή υλικών επίστρωσης του περιβάλλοντος χώρου
- Σήμανση επαρκή και αναγνωρίσιμη για πληροφόρηση και προειδοποίηση για τα ΑΜΕΑ,
- Επαρκή φωτισμό
- Σωστά τοποθετημένο εξοπλισμό
- Επαρκείς θέσεις στάθμευσης για ΑΜΕΑ
- Ευρύχωρη αυλή που επιτρέπει την ανεμπόδιστη είσοδο λεωφορείων για την προσέγγιση στην πλησιέστερη ράμπα της κύριας Εισόδου του κτιρίου, για την εκφόρτωση των αναπηρικών αμαξιδίων από τα λεωφορεία.

Ο περιβάλλον χώρος του κτιρίου αν λειτουργεί σαν αρχαιολογικό ή θεματικό πάρκο, να είναι προσεγγίσιμος και πρόσβάσιμος και από τα ΑΜΕΑ

Προσπελασιμότητα Μουσείου- Εκθεσιακού χώρου

Κτίριο

Αναγνωρισιμότητα και ταυτότητα

Μορφή σχεδιαστικά λιτή, εύκολα αναγνωρίσιμη και περιγράψιμη, όσον αφορά το μέγεθος, το σχήμα και τη διάρθρωση των χώρων μεταξύ τους.

Είσοδος κτιρίου ή συγκροτηματος να είναι κεντροβαρικά τοποθετημένη, ώστε να αποτελεί κομβικό σημείο διανομής, βοηθά, στην άμεση αντίληψη των εσωτερικών κινήσεων και γενικότερα της κυκλοφορίας προς τους άλλους χώρους .

- **Σαφήνεια πρόσβασης** για τους ΑΜΕΑ.

Πρόσβαση στους χώρους του Μουσείου – Εκθεσιακούς χώρους I

Να διασφαλίζεται η ελεύθερη πρόσβαση σε :

- **Γραφεία υποδοχής** με θυρίδες εξυπηρέτησης, με πάγκους στα εκδοτήρια εισιτηρίων, στο βεστιάριο και στο πωλητήριο του αναψυκτηρίου, χαμηλά τοποθετημένους σε μέγιστο ύψος 80 εκ.
 - **Διαδρόμους-χώρους κυκλοφορίας - κοινόχρηστους χώρους**, με ένα ελάχιστο πλάτος 1,525 μ, είτε για μονή είτε για διπλή κυκλοφορία ενώ στο τέρμα της διαδρομής να προβλέπονται, χώροι διαπλάτυνσης με ακτίνα διαμέτρου 1,525 μ ή σε σχήμα T (0,915 μ και 1,525 μ) για ελιγμό, αναστροφή ή για περιστροφή
- Σε στενούς διαδρόμους κυκλοφορίας, να υπάρχουν χώροι διαπλάτυνσης ανά 60 μ.

Πρόσβαση στους χώρους του κτιρίου II

Να διασφαλίζεται η πρόσβαση σε :

- **Εκθεσιακούς χώρους:** Ανεμπόδιστη διακίνηση με κεκλιμένα επίπεδα με δυνατότητα στάσης και περιστροφής για τα άτομα με αναπηρικό αμαξίδιο. Κάθε είδους εξοπλισμού να βρίσκεται έξω από το διάδρομο κυκλοφορίας.
- **Χώρους συνάθροισης** (αμφιθέατρα, αίθουσες θεάματος) να υπάρχει ισόπεδη πρόσβαση και ελεύθερη όδευση στη σκηνή, στα παρασκήνια καθώς και ελεύθερες προσβάσεις στις εξόδους κινδύνου.
- **Χώρους υγιεινής** Να είναι προσβάσιμοι (Δημόσιο κτίριο)
- **Στην έκθεση** Να προβλέπεται ένα ιδιαίτερο τμήμα με επιλεγμένα αντίγραφα από προτότυπα εκθέματα που θα προσφέρονται προς ψηλάφηση για τα τυφλά άτομα (δια της αφής αντίληψη έργων τέχνης)

Προσβάσιμα στοιχεία του Μουσείου- Εκθεσιακού χώρου

- **Είσοδος :** Μια τουλάχιστον είσοδος του κτιρίου να είναι προσβάσιμη κατά προτίμηση η κύρια είσοδος και να εξασφαλίζεται η πρόσβαση και από τους υπόγειους χώρους στάθμευσης.
- **Έξοδος Κινδύνου:** να είναι πλήρως προσβάσιμη.
Ο αριθμός των εξόδων κινδύνου, πρέπει να είναι ίδιος, με τον αριθμό των εξόδων που απαιτούνται για την περίπτωση πυρκαγιάς. Ιδιαίτερη προσοχή στην επιλογή τοποθέτησης τους, για τον εύκολο εντοπισμό τους και σωστή ενημέρωση με έντυπα και διαγράμματα κά.
- **Ανελκυστήρας ΑΜΕΑ.:** Η ύπαρξη ενός τουλάχιστον προσβάσιμου ανελκυστήρα για ΑΜΕΑ, είναι υποχρεωτική. Για κτίρια πέραν του ενός ορόφου, απαιτείται η ύπαρξη ενός ακόμη ανελκυστήρα.

Παράμετροι που συμβάλλουν για την πρόσβαση στο Μουσείο – Εκθεσιακό χώρο I

Την ποιοτική και ασφαλή πρόσβαση τη διασφαλίζει :

- **Το Χρώμα**, η επιλογή των χρωμάτων σε πατώματα και τοίχους με μια αντίθεση της τάξεως του 70%.
- **Ο Φωτισμός** των εκθεσιακών χώρων, να είναι αρκετός (ικανοποιητικό επίπεδο φωτισμού τουλάχιστον 100 Lux), ομοιόμορφος για την ασφάλεια των επισκεπτών χωρίς αλλαγές στην ένταση κατά τη μετάβαση από τους χώρους κυκλοφορίας, στις αίθουσες με τα εκθέματα.

Να αποφεύγονται οι νησίδες φωτός και οι σκιές για να διαχωρίζονται οπτικά τα κάθετα από τα οριζόντια στοιχεία, (τοίχοι από πατώματα) διότι δημιουργούν ψευδείς εντυπώσεις στο δάπεδο όσον αφορά το βάθος και το ύψος ενός χώρου.

Παράμετροι που συμβάλλουν για την πρόσβαση στο Μουσείο – Εκθεσιακό χώρο II

- **Ακουστική** του χώρου να είναι σωστή, να μην υπάρχουν ανακλάσεις του ήχου, ιδιαίτερη προσοχή στη σωστή επιλογή υλικών επένδυσης δαπέδου και τοίχων.
- **Σήμανση** κατανοητή, αναγνωρίσιμη, σε κατάλληλα σημεία τοποθετημένη και να απευθύνεται σε κάθε κατηγορία ΑΜΕΑ. Να γίνεται η χρήση του Δ.Σ.Π (Διεθνές Σύμβολο Προσβασιμότητας) με την αντίστοιχη σήμανση για κάθε ιδιαίτερη προσφερόμενη εξυπηρέτηση.

Προσπελασιμότητα σε εκθέσεις και συλλογές I

Πρόσβαση σε Εκθέματα :

- Ο τρόπος τοποθέτησης των προθηκών να μην αποτελεί εμπόδιο στην πορεία των επισκεπτών, ώστε να διασφαλίζεται η ελεύθερη ροή, για την κίνηση, την στάση και την περιστροφή του αναπηρικού αμαξιδίου μέσα στο χώρο. Να υπάρχει μια σταθερή και αναμενόμενη γραμμή τοποθέτησης στις προθήκες.
- Σωστή επιλογή, όσον αφορά το μέγεθος, το υλικό των προθηκών Εξυπηρετούν χαμηλές, ρηχές βιτρίνες με ανώτατο ύψος στους 0,915 μ και με τα μικρά αντικείμενα τοποθετημένα στο κέντρο και όχι σε ύψος μεγαλύτερο των 1,015μ, ώστε να ορατά, για όλες τις κατηγορίες των επισκεπτών
- Η τοποθέτηση των αντικειμένων, να είναι μεταξύ 1,090 μ – 1,295μ (οπτικό πεδίο των ατόμων σε αναπηρικό αμαξίδιο)
- Αναγκαία η ύπαρξη ελεύθερου χώρου (0,760μ Χ1,220μ) που θα επιτρέπει το χρήστη αμαξιδίου να κινηθεί παράλληλα ή κάθετα προς την προθήκη.

Προσπελασιμότητα σε εκθέσεις και συλλογές II

- **Ειδικά βάθρα** για τη τοποθέτηση των εκθεμάτων, ανοικτά από τη μια πλευρά, ώστε να επιτρέπουν την προσέγγιση του αμαξιδίου, για μια σωστότερη παρατήρηση του εκθέματος καθώς και για την ανάγνωση ενημερωτικών πινακίδων ή κειμένων
- Συνιστώνται βάθρα περιστρεφόμενα και με μεταβλητό ύψος (δυνατότητα προσαρμογής του ύψους στο 1,39μ), για χώρο περιορισμένο που δεν επιτρέπει τον ελιγμό ή την περιστροφή του αμαξιδίου.

Μουσείο –Εκθεσιακός χώρος

σε σχέση με την Πρόσβαση σε κάθε πολιτιστικό κτίριο

Εξετάστηκε η πρόσβαση περισσότερο σε **Μουσεία** και **Εκθεσιακούς χώρους**.

Τα τελευταία χρόνια, τα πολιτιστικά κτίρια είναι «πολυλειτουργικά» χρησιμοποιούνται παράλληλα για πολλούς και διαφορετικούς σκοπούς και με εναλλακτικές χρήσεις. Για παράδειγμα, ένας συναυλιακός χώρος, μπορεί κάλλιστα να χρησιμοποιηθεί και ως θεατρικός χώρος ή ακόμη και ως εκθεσιακός χώρος.

Οι προδιαγραφές επομένως του « Smithsonian Institution» για προσβάσιμες εκθέσεις και εκθέματα, που αναφέρονται στο *Σχεδιασμό Εποπτικών και Κειμένων, στα Οπτικοακουστικά και Διαδραστικά Μέσα, στην Κυκλοφορία / Πορεία Επισκεπτών, στο Σχεδιασμό Τόπων Συνάθροισης καθώς και στον Εξοπλισμό* μπορούν κάλλιστα να χρησιμοποιηθούν για οποιοδήποτε πολιτιστικό χώρο .

Το εγχειρίδιο αυτό αποτελεί μια μεγάλη προσφορά του « Smithsonian Institution» για τα ΑΜΕΑ για τη συμμετοχή τους στην καλλιτεχνική και πολιτιστική ζωή. Έχει μεταφραστεί και στα Ελληνικά, από τη **Very Special Art**